

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1-70

Za pošlj. na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz
dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
à 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenšil nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Delo „Südmarke“.

Nemška oholost in vladeželjnost sta povzročili, da so ustanovili Nemci svojo „Südmarko“.

Popolnoma nepotrebni „šulferajn“ v Avstriji, kjer so itak šole več ko preveč nemške, jim je bil premalo delaven. Da prej spravijo pod svoj široki klobuk one trmaste ljudi, ki hočejo na nikak način pozabiti svoje materinščine in tudi ne prepustiti zemljelačnim Vodanovim sinovom svoje rodne grude, so si ustanovili „Südmarke“. Na Mali Šmaren so Südmarkovci poročali slovesno germanskemu svetu, kako izvršujejo svoje „hvalevredno“ delo.

Res z velikim zanimanjem smo čitali mesarsko poročilo Südmarkinega načelnika dr. Fleischhackerja. Društvo je lani nekoliko napredovalo. Štelo je 1. januarja letos 228 podružnic, ki so prispevale 64.833 kron in 5 v.

In zdaj se prične javkanje, ki je malo podobno tuljenju tevtonskih volkov. Milo tožijo, kako majhna je ta vsota za Nemce v alpskih pokrajinah v sorazmerju s tem, kar žrtvujejo za svoje ljudstvo Italijani in gospodarsko slabi Slovenci. Kako majhna je ta vsota nasproti velikim ciljem, ki si jih je postavila Südmarka. In zdaj pa prične v poročilu kregati nemške pivovarnarje. Kakor znano, žrtvujejo velike vsote za narodne namene češki pivovarnarji. In Südmarka je vptizorila pri nemških pivovarnarjih beračenje v največjem slogu za to ubogo zatirano vsenemštvo. A nemški pivovarnarji so pametni ljudje, ki znajo računati in kot dobri računarji so spoznali, da nemštvo v Avstriji ni še nikakor tako zatirano, kakor to slikajo Südmarkini berači. Südmarka je napumpala 80 nemških lastnikov pivovaren, naj del svojega izkupa žrtvujejo ubogi „Südmarki“, da bo reševala ubogo, zatirano umirajoče avstrijsko nemštvo. Odgovorilo jih je pet, da ne morejo s svojim denarjem reševati nemštva, 75 je pa ta dopis kar vrglo v koš.

Ko so tako potožili, pa nadaljuje poročilo, da namerava „Südmarka“ gospodarsko

podpirati „Nemce“ ob jezikovni meji in duševno dvigniti nemško ljudstvo v alpskih deželah. Pravijo, da ni niti enega kraja na nemški južni narodni meji, ki ne bi bil v nevarnosti. Vedno več prošelj prihaja za podpero, a ker manjka sredstev, je mogoče podeliti podpore le najpotrebnejšim proslencem.

Poročilo tudi toži, da vsled nezadostnih sredstev društvo ne more vršiti glavne svoje zadače, namreč naseljevanja nemških kmetov ob jezikovni meji. Denarja ni, pa tudi ljudi ne, ker vse sili v mesta in kljub temu niti vsak nemški mojster ne dobi nemškega pomočnika, kadar ga potrebuje.

Pred vsem naglašajo Südmarkovci, da obračajo pozornost na Italijane, ki silijo na nemško posest proti severu osobito v Adižki, Fassatski, Lucernski in Aviški dolini. A uspehi „Südmarke“ tu so malenkostni, ker ne more tekmovali z italijansko „Lega nazionale“, ki je imela že 1. 1902. 442.000 lir premoženja.

Südmarkovci se pritožujejo, da nemški Tirolci ne odpirajo dovolj svojih mešnjičkov. Laška „Lega nazionale“ nabere vsako leto med tirolskimi Italijani 70.000 lir, nemški Tirolci so pa darovali Südmarki 1. 1904. le borih 4428 kron.

Poročilo se nato peča s Slovenci in pričenja s Koroško. Pravi, da so na Koroškem razmere za Nemce ugodne. Vsi poizkusi nahujskati slovenske kmete proti Nemcem so se izjalovili. Malo uspehov imajo poizkusi slovenske duhovščine, ki je materialno podpirana s Kranjskega.

Posebne važnosti je, da se uzdrži nemštvo v St. Mohorju, Borovljah, Rožku in Velikovcu. Ker so po mnenju Südmarkovcev za Nemce razmere med slovenskim prebivalstvom tako ugodne, je sveta dolžnost vseh slovenskih rodeljubev na Koroškem delati na to, da skalijo Südmarkovcem veselje in da bodo pričeli tožiti o zatiranju uboge koroškega nemštva. Slovenski rodeljubi in trpini na Koroškem! Vemo, da ste požrtvovalni in vemo tudi, da delate za svoje ljud-

stvo. A pomnožite svoje delo in svojo požrtvovalnost! Prepričite slovenski starodavni Gorotan s k. s. izobraževalnim društvom. Prepričali se boste, da bo slovenska izobrazba in krščanska organizacija premagala nemški denar!

Na Slovenskem Stajerskem hočejo skrbeti Südmarkovci za vzdrževanje nemštva po mestih in trgih. Lev mariborski in šentiljski okolici se mora tudi gledati na uzdrževanja nemških kmečkih posestev. „Südmarka“ se je posebno bavila z nemškimi(?) Brežicami, z Vitanjem in Sent Iljem. V Brežicah je posodila „Südmarka“ 20.000 kron na 4% stavbeni zadrugi, ki je nakupila gostilno „K. črnemu orlu“, kjer zgrade Nemci „Das deutsche Heim“, v Vitanju je preprečila Südmarka veliko nevarnost, da ni prešla neka nemška hiša v slovenske roke in je sama za 4500 kron kupila dotično hišo; v St. Ilju je pa zgradila Südmarka za 28.000 kron nemško gostilno.

Na Kranjskem je obračala „Südmarka“ svojo pozornost poleg Kočevja na ohranitev nemškega posestnega stanja in varstva nemških manjšin v mestih in trgih. Posebno važna se zdita „Südmarki“ napredna industrijska kraja Jesenice in Tržič. No, skrbeli bomo, da nemška drevesa na Kranjskem ne zrastejo do nebes!

Poročilo nadalje toži, da so zaspali Nemci v Gorici, a da napreduje nemško društveno življenje v Trstu in v Pulju. Upamo da vodilni slovenski krogi ne gledajo brezdelno vsenemškega napredka v Trstu in v Pulju!

To oficielno poročilo je sestavljeno precej zvito in naredi tak vtisk, kakor da obrača svojo glavno pozornost na Tirolsko. No, prestari smo, da bi nas preslepili „Südmarkini“ diplomatje s svojim oficielnim poročilom. Ogledali smo si Judežve groše, ki jih deli „Südmarka“ za vzdrževanje zatiranega nemštva, in iz tega smo posneli,

da „Südmarka“ najbolj skrbi za nemškutarje na Slovenskem. Zlasti naši Kočevjarji so v milosti pri „Südmarkovcih.“

„Südmarka“ je izdala za šole skupno 11.335 K 92 v, za posestnike 13.254 K 77 h, nemški obrtniki so jo napumpali za 8335 K 70 h, uradniki za 2090 K, razna podjetja in društva pa za 22.260 K.

Nas posebno zanima postavka za nagrade uradnikom in radi bi izvedeli imena onih uradnikov, ki jih je nagradila in ki jim je posojevala „Südmarka“. Na Kranjsko je prišlo sicer le 100 K nagrade in 100 K posojila nekemu uradniku in res radovedni smo, kdo je ta junak.

Po vojski.

Berolin, 12. sept. „Berliner Ztg.“ poroča iz Londona: Japonska generala Nogin in Nodzu sta presila, naj se jih umirovi. Ob enem sta izjavila, da sta z mirom zelo nezadovoljna.

London, 12. sept. „Times“ poroča iz glavnega stana generala Nogija, da ruski in japonski vojaki občujejo prijazno medseboj. Večkrat pridejo ruski častniki z belimi zastavami v japonski tabor in se ondi pozabavajo.

Peterburg, 12. sept. General Kuropatkin je odložil poveljstvo nad prvo armado in odpotoval domov. Tu se bo umaknil iz javnega življenja. Kuropatkin namerava izdati obširno knjigo, kjer bo razložil vzroke ruskih porazov.

Frankobrod, 12. sept. Japonski finančni agent Kaneko je izjavil, da sta z Rooseveltom začrtala podlago za trgovinsko in političsko zvezo med Ameriko in Japonsko na Daljnem Vzhodu. Rusija je sedaj odpravila tisto carino, ki je bila določena za nekatere ameriške izdelke.

Berolin, 12. sept. „National Ztg.“ poroča, da se na ruskem dvoru vedno bolj dviguje stranka, ki zahteva zveze z Japonci. Bojé se namreč, da ne bi Japonce zveza z Angleži bodrila za nadaljnjo prodiranje v Vzhodni Aziji.

Demonstracije v Pragi.

Preteklo nedeljo so priredili češki narodni socialisti v spomin kraljevega reškripta z l. 1871. v Pragi več shodov. Po shodih so priredili po mestu izprevid. Na Vaclavskih namestih so zapeli „Hej

LISTEK.

Piščalka za abstinentne, pive in pijance.

Mesečnik, posvečen protialkoholnemu gibanju na Slovenskem.

I.

Kaj pa je tebe treba bilo? so se popravevali ob prvem glasu, da se rodi, pomislite, nov slovenski list in proti alkoholu.

Toliko nas je žel! so zdihnili bratci in sestrice po Slovenije livadah.

Sosedje pa so rekli: Pa takšno ime! Kakor ga ni v celi rodovini! Zakaj ne kakšnotakšno, kakor je v pratiki?

Eni so šepetali, da je prezgodnje in da ne bo dolgo.

Drugi so namigavali, da ni prav — legitimno, da ni nič vprašalo za dovoljenje.

Tretjim barva plenice ni bila nič po volji.

Pismouki pa so se zgrozili: Antikrist (+) je rojen, vera je v nevarnosti.

Izkušeni praktiki so sploh zoper vsako pisarenje o alkoholu: Pri pijači ni treba nič teorije, vse praksa da!

Zmerniki so bili v skrbah zavoljo svete čednosti zmernosti, češ da bo izginila, če zavlada abstinenca.

Slovničarjem ene enklitike niso bile prav prislonjene.

Mnogim se je torej kamen odvalil, ko so začeli berači pripovedovati po celem Kranjskem: Kako je Herod poslal svoje vojake na Jagnjenico in kako so novorojenčka krvavo umorili.

Mene pa je bil oče naprosil za botra. Pa nisem bil nič kaj rad obljubil, ker pri tem so stroški in sitnosti in pota.

Tistih govoric se sicer nisem bal; pač eno me je skrbelo: da bo prezgodnje in slabotno, ker sam nisem pričakoval, da bo tako kmalu.

Ko pa sem novorojenčka zagledal in njegovo lepo rdečo barvo, in videl, kako je že močno, in kako že vpije, in kako prav profesorske zmožnosti že kaže, sem ga bil pa iz srca vesel in nič več mi ni bilo žal, da sem bil obljubil kumovati.

Bila je to prva betrinja brez alkohola: birtom in mežnarjem sicer nič všeč, pa se bodo morali tudi takih privaditi.

II.

Saj sem djal, da bodo sitnosti. Kamor se prikažem: Kaj pa Piščalka, pa zakaj Piščalka, pa kako dolgo Piščalka, pa tak ton Piščalka, pa konfiscirana Piščalka, pa na indeksu Piščalka! Pa se odgovarjam, kakor da bi bil boter odgovoren za vsak glas, ki ga da novorojenček od sebe, ali za vsak korak, ki ga stori njegov oče, ali celo za vse prazne govorce in pobožne želje, ki jih berači raznašajo po deželi.

Imena sem pa res kriv, ali vsaj sokriv, pa sem tudi pripravljen ga zagovarjati.

Zakaj ne bi bila Piščalka? Imena časopisov apelirajo na slavnega občinstva vid (Danica) ali posluh (Zvon) ali pa na tisti čut, ki je razvit po vsem telesu, najmanj baje v laseh, in na katerega radi apelirajo pedagogi, (Brencelj) ali pa so personifikacije (Popotnik, razni — ljub-i, itd.)

Lahko bi se bil imenoval „Abstinent“, pa obzor bi bil preozek, in pa nerodno bi bilo seboj v žepu nositi Abstinenta ali pa celo še razne druge pive.

Danica, Kres, Zora, Svetilnik, Rdeči prapor so optična imena, pa imajo nedostatke kakor optični telegraf: Ali se vidi jo

le po dnevi ali le po noči, ali pa jim hrbet obrneš, če jih nočeš videti. Mnogi itak kot nej glavo v grm vtikajo, da ne bi videli — alkoholnega vprašanja. Za take je treba uspešnejšega signala. Kakošno „Pozno Danico“ ali „Novi Kres“ bi prezrli.

Občutljivejši bil bi kak Brencelj, Rogáč, Sršen, Brus, Jež ali Goljuflva kača, oziroma ker je to vse že obrabljeno, kaka Osa, Bič, ali „Siba za razne pive“, pa bi odločno še manj vgajalo nego Piščalka. Bilo bi občutljivo, pa ne posebno mikavno.

Torej ostanejo še akustični signali in ti so res pripravi, se daleč slišijo in se jih težko prezre. Zatisne pač kdo tuli obe ušesi, da ne sliši kaj neprijetnega, pa dolgo tako tiščati je le nerodno.

Torej instrument! Pa katerega? Zvon, Zvonček, je že bilo. Razni Glasniki, Glas svobode, Resni glasovi, vse že rabljeno. Glas naroda pa je dosedaj še z alkohol. Morda pa: „Boben za pijoči svet?“ Ni kazalo izbrati, boben bodo tudi pri vojaki odpravili. Skoda ga bo, ima lep glas, pa je menda preneroden v vojski, in pa pravijo, da oslovskih kož zmanjkuje vsled vsestransko napredujoče kulture.

Slovani. Klofač je pred muzejem izjavil: „V prihodnjih dneh bodo ceste in ulice praške slišale o nas! Nobenega odkritosrčnega Čeha ne sme manjkati pri demonstracijah. Pred nobenim se ne bomo umaknili, ker gre se za boj za splošno volilno pravico in za naše državno pravico. Od vlade predložena izprememba vol. in dež. reda se ne sme pristopiti v razpravo in naj velja kar hoče. Danes se bomo mirno razšli, to je pale mir pred viharjem.“

Izprememba v ministristvu.

O izpremembi v ministristvu pišejo „Narodni Listy“: Odpustitev dveh ministrov v času, ko se skliče državni zbor, je velika tajnost. Položaj v zbornici ni še nikakor tak, kakor si ga želi Gautsch, da bi mu stala zbornica na strani nasproti Ogrski in bi zato stranke zapostavile svoje narodne in kulturne zahteve. Neverjetno je, da bi zdaj izpremenil Gautsch svoje ministristvo v ustavno. Češki državni poslanci morajo počakati, da se pojasni njihovo razmerje do vlade. „Hlas Naroda“ pa svetuje češkemu poslancem, naj pazi, da ne bodo imenovani štirje nemški ministri. — Z Dunaja poročajo, da je Hartel odstopil, ker mu je Gautsch odvzel poročila o opavskih vzpretnicah, o brnskem vseučilišču in o italijanski fakulteti. „Fremdenblatt“ piše, da so Hartelovi neuspehi večkrat spravili Gautscha v zadrego pri strankah. Drugi listi pa poročajo, da sta odstopila Hartel in Call, ker hoče Gautsch imeti 4 ministerske sedeže proste, da lahko imenuje za ministre v ugodnem trenutku parlamentarce. Gautsch želi, da bi zbornica rešila več predlog, s katerimi pa uradniško ministristvo ne bi prodrlo in zato želi imeti v ministristvu zastopnike velikih strank. Pri tem se namerava opirati na desnico, dasi ponudi brez dvojbe tudi levici kako ministristvo. Gautsch bi rad, da zbornica odobri vojaške izdatke, ki so jih že odobrile delegacije, in več drugih prebivalstvo obteževalnih predlog, a to se upa doseči le z ustavnim ministristvom. Ko izvrši svoje načrte, namerava šele razpustiti zbornico in razpisati nove volitve. „Neue Freie Presse“ pa piše, da ni izključeno ustavno ministristvo. List dvomi, da bi sodelovali nemški politiki v ministristvu uspešno s slovanskimi. Nasprotno stranke se še niso zblížale. Najbrže računa Gautsch že s prihodnjo zbornico. Izključeno nikakor ni, da vlada razpusti zbornico še prej, kakor potече 6 letna zbornična doba. Vsenemški listi pa pozivljajo Nemce, naj se pripravijo na boj proti Gautschu, ki se po njihovem mnenju približuje desnici.

Nam se zdi, da hoče baron Gautsch zato imeti nekaj praznih ministrskih sedežev, da jih bo ponujal onim možem raznih strank, ki hrepené po njih, ter jih imel tako na vrhvi, da se bodo izkušali med seboj, kdo bo bolj priden. Kajti najgorečnejši opozicionalec se ohladi za nekaj stopinj, če se mu zasveti upanje po ministristvem portfelju. Zdaj more baron Gautsch oddati: železniško, trgovinsko, učno in pravosodno ministristvo.

Pred odločitvijo na Ogrskem.

Ogrska stoji zopet pred važno odločitvijo. Fejervary namerava odstopiti, ker vladar ni voljan odobriti njegovih načrtov in osobito tudi ne splošne volivne pravice na Ogrskem. Fejervary je baje zopet včeraj izročil vladarju prošnjo za odstop, a cesar se še ni odločil. Druge vesti pa poročajo, da je cesar odobril Fejervaryjev načrt. Goto-

vega pa ni znanega prav ničesar. Cesar baje ni voljan odobriti Fejervaryjevega načrta osobito zato, ker Fejervary ne more zagotoviti vladarju, da zmaga. Položaj osvetljuje morebiti najboljše poročilo lista „Magyar Orszaga“, ki trdi, da je pozval cesar k sebi v soboto Kossutha in Andrássyja. „Zeit“ priobčuje, najbrže iz vladnih krogov, članek, v katerem naglašajo, da je Gautsch zato posredoval proti splošni volivni pravici na Ogrskem, ker se je bal soc. dem. agitacije v Avstriji, ki bi morebiti celo preprečila delavnost ogrske zbornice. Fejervary je baje nameraval celo s silo izvesti volivno pravico, kakor poročajo nekateri listi, kar pa uradno zanikujejo. Danes se posvetuje izvrševalni odbor združene koalicije o Fejervaryjevi obtožbi in bo tudi baje sklenil, da ne sprejme v svoj program splošne volivne pravice. Uslužbenci budimpeštanskih cestnih železnico so predvčerajšnjim zvečer sklenili naprositi ravnateljstvo, naj jim dá 15. t. m. prosto, da se pridružijo manifestaciji za splošno volivno pravico.

A najbolj zanimiva vest je policijsko postopanje proti znani „Zeizsigovi“ brošurici „Ogrska kriza in Hohenzollernci“. Zaprli so sotrudnika lista „Pesti Hirlap“, Arpada Zagonyja. Pri njegovi ženi so našli mnogo pisem, ki obtežujejo Zagonyja. Zaprtili časnikar je priznal, da jo sodeloval pri spisovanju in razširjanju brošure in sicer v sporazumu nekega gospoda, ki živi v vladi v velikem prijateljstvu. Zagony se bo moral zagovarjati zaradi večleizdaje. Sokrivcev noče izdati. Zagony je bil s svoj čas Banffyjev tajnik in je bil zaradi poštnega poverjenja že dve leti zaprt. Na Dunaj sta došla dva budimpeštanska tajna policista, ki nameravata prijeti nekega sumljivega časnikarja. Zaslišana sta bila železniški uradnik Denes in neki bivši časnikar Fekete. Baje je baron Banffy v zadevi Zeizsigove brošure jako kompromitiran.

Vesti z Balkana.

Zemun, 11. septembra. Pri Prokuplju se se spopadle srbske obmejne straže z Albanci. Albanci so zavzeli stražnico, ubili stotnika Konjevića in več vojakov. „Pravda“ poroča; da je tisoč Albancev zapalilo štiri vasi.

Belgrad, 11. septembra. Uradno se poroča o istem dogodku: Oboroženi Arnavti in turški vojaki so pri Kuršumlju napadli srbsko obmejno stražo. Srbski vojaki so jih hoteli pregnati, toda turški vojaki so se na vse moč upirali. Ko se je približala srbska obmejna komisija, so Arnavti in Turki oddali strele. Srbi so izgubili enega stotnika, dva podčastnika in enega vojaka, ranjen je pa en inženjer, en podčastnik in trije prostaki. Srbski vojaki, ki so prihiteli na pomoč, so prepadli arnavtske in turške čete in zopet zasedli stražnice.

Belgrad, 12. septembra. O pobojih pri Kuršumlju na srbsko-turški meji je došlo na notranje ministristvo sledeče obvestilo: Oboroženi Arnavti in turški vojaki so v petek napadli srbsko obmejno stražo, da se polaste srbskih karavlov (stražnica) Upljarski Krš in Medljika Krčinja k. Zaraditega so konsignirali v Kuršumlju srbsko vojaštvo, da bo pripravljeno. Isti dan je prišel srbski kmet Peruta Vukanović iz vasi Stenja v zasedo, kjer so ga Arnavti ubili. Srbski obmejni vojaki so poizkušali zapoditi Arnavte, pa niso uspeli, ker so se udeleževali boja tudi turški vojaki. Mali boj je trajal do 1. ure popoldne. Pred stražnico Upljarski Krš je prišlo do krvavega spopada. Ko se je kelibi blizala srbska komisija, ki navadno nadzoruje stražnice, so oddali Ar-

pamet in zdravje in denar. „Harmonika“ se bo imenoval list, ki ga bodo izdajali tisti krčmarji, ki žive od pijancev in plesa.

„Pa Piščalka je le preveč „špasno“! Ali se vam orglje zde močno „špasne“, ki obstoje iz toliko piščali?”

Piščal razveseljuje in tolaži in vabi človeka, ga ne draži in ne razburja, pač pa gre tudi skozi ušesa, če je treba koga poklicati in zdramiti.

Ob glasu piščalke na železnicah in v tvornicah se rešuje socialno vprašanje. Naj se torej ob glasu „Piščalke“ rešuje tudi alkoholno vprašanje, ki tvori velik del socialnega vprašanja.

Upam, da ste sedaj uvideli, da je ime bilo dano po dobrem prevdanku. Upam pa, da bodo izginili tudi drugi predsodki in pomisleki, ter da boste izpoznali, da je „Piščalka“ sedaj edino moderno-napredno in slovensko-naredno glasilo za raznovrstne pive. Ker je obenem tako lično in priročno za dom in po poti, je dve kroni za pol leta med brati vredno.

Avsec.

navti in turški vojaki, ki se stražnico zasedli, več strelav. Na srbski strani je padel orožniški stotnik Ilija Konjević, podčastnika Mitra in Nešić ter prestak Gaja Vešković. Inženjerja Popovića, enega podčastnika in tri prostake so Arnavti ranili in vjeli. Nato se je razvil pravi boj. Srbskim vojakom so prišli na pomoč kmetje. Boj se je končal šele ob 3. uri popoldne; Arnavti so se morali umakniti in so zapustili v stražnici umorjene in ranjene Srbe. Tudi pri stražnicah Vrelo in Viš Glogovica je prišlo do prask. Turška vlada je baje zagotovila da bo stvar preiskala in krivce kaznovala.

Carigrad, 11. septembra. 150 moč močna grška četa je pod poveljstvom treh častnikov vdrla v vas Ostičani v kosturskem okraju, da prepreči prestop bolgarskih stanovnikov k patriarhatu. En mož je ubit, tri ženske ranjene. Devet hiš in dvanajst žitnih shramb je požganih. V gozdu pri Vidolistu se je grška četa spopadla z bolgarsko. Turški vojaki zasledujejo četo.

Carigrad, 11. septembra. 20 moč močno grško četo so srečali turški vojaki pri Kukušu ter jo napadli. Ubili so 4 četnike in 16 vjeli.

Sofija, 11. septembra. Konzuli poročajo, da Turki pomikajo svoje čete iz Drame, Seresa in Kavale proti bolgarski meji, posebno proti Gomadžumaji. Vojsko zalagajo s konji, vozovi in vprežno živino.

Carigrad, 11. septembra. Iz Aten poročajo, da se snujejo tri nove makedonske čete. Bolgarska vstaška četa, močna 200 mož, je baje prestopila turško mejo.

Belgrad, 11. septembra. K proglašenju prestolonaslednika polnoletnim so čestitali avstrijski cesar, predsednik Loubet, car Nikolaj, kralja Italije, Rumunske ter kneza Crne Gore in Belgarske.

Belgrad, 11. septembra. Iz verodostojnega vira se glasi, da turška vlada organizuje turške čete, sestavljene iz turških, arnavtskih in tudi krščanskih zločincev. Te čete bodo pobijale bolgarske čete, srbske vstaše in vplivne prvake po selih, kjer bi bil ubit kak turški ogleduh.

Nezadovoljnost na Japon-skem. — Komurova rodbina umorjena? — Oklopnica „Mikasa“ potopljena.

Japonski zavezniki Angleži so jako nezadovoljni z svojimi japonskimi prijatelji. Vladni „Daily Telegraph“ piše: S pravim obžalovanjem in presenečenju so čitali Angleži poročila o dogodkih v Tokiu. Angleži so že začeli dvomiti o vrednosti zveze z Japonci, kar angleški vladi ni nikakor všeč. „Speaker“ piše: Jako nepredvidno so postopali Angleži skleniti z Japonci zvezo, ki nas bo zapletla v podjetja azijskega naroda, ki nam je ptuj v svojih mislih in skrivnostno zakriva svoje častihlepne načrte. V Ozaki je bil velik shod, na katerem so sklenili zahtevati, naj Japonska preloži mirovno pogodbo in naj odstopi japonsko ministristvo. Udeleženci so priredili izgrede. Ranjenih je bilo pet oseb. Iz Tokia poročajo uradno, da mikado ni potrdil prošnje ministristva za odstop. „Tribuna“ poroča iz Tokia, da so tokijski vstaši umorili Komurovo rodbino. „Daily Telegraph“ poroča, da smejo v Tokiu zopet izhajati vsi časopisi. Iz Tokia poročajo: Na oklopnici „Mikasa“ je izbruhnil 10. t. m. požar, ladja se je o polnoči potopila. Kako je nastal požar, ni znano. Predno se je še megle rešiti moštvo, je dosegl ožen skladišče za smodnik, ki je eksplodiral. Življenje je izgubilo 599 oseb.

„Mikasa“ je bila Togova admiraliteta ladja, zgrajena l. 1900, imela je 15.400 tonalet, 50 topov in 18.5 vozalov brzine.

Rusija.

Kazaške nasilnosti. V bližini Smolenska je napadla neka kazaška patrola neko večjo družbo, v kateri so bile tudi ženske. Kazaki so neusmiljeno pretepali ljudi s silo slekli deklice in jih onečastili, nakar so odvlekli vse družbo v zapor, kjer so kazniški uradniki tudi zlorabljali deklice. V zaporu so jih tudi pretepali in jih izpustili šele prihodnji dan. Ženske so protestirale pri gubernaterju. Časopisje zahteva, da se naj kaznuje napadalce.

Preprečeno vtiho tapljenje orežja. Iz Helsingforsa poročajo: Pretekli četrtek ponoči je neki neznan parnik s 300 tonami vsoled goste megle zadel na peščeno obalo otoka Kaloša. Pri tem je bilo čuti eksplozijo, ki je pognala parnik in moštvo v zrak. — Ladja je vozila puške in strelivo in po morju je plavalo po eksploziji veliko puškinih kopit. Našli so 1500 repetirk in tri zaboje napolnjene z revolverji. Napis ladje je bil prebarvan, sodijo, da je plul parnik pod ameriško zastavo.

Napad v Petrovem Dvorcu. V Parizu so razširjene govorice, da je bil

napaden bivši ruski vojni minister Saharov.

Kake so umorili socialist. Kasprcaka in posledice. O izvršitvi smrtne obsodbe socialist. Kasprcaka poročajo iz Varšave: Ob 5. uri zjutraj se je podal vojaški duhovnik v ječo k obsojencu. Kasprcak je pa zapel pesem „Rdeči zastavi“, ko je zagledal duhovnika. Pozneje je došel našemljeni rabelj, ki mu je zvezal roki in ga oblekel v mrtvaško srajco. Poldrugoletni zapor je postal Kasprcaka, da je bil podoben 60letnemu starcu, dasi je bil šele star 45 let. Ko mu je dal rabelj na glavo vrečo, je začel klicati: Zivela revolucija. Socialisti so protestirali vsled Kasprcakove smrti in so vpriporili v ponedeljek stavko. Tisoče in tisoče delavcev je krožilo po mestu. Položaj v Varšavi je sila kritičen. Policijski nadmojster je izdal, kakor poroča „Vossische Zeitung“, razglas, da se morajo tudi trgovine za jstvine zelo zgodaj zapreti, kar je ljudstvo hudo razburilo. Vojaštvo je vdrl v judovsko molivnico in več judov zaprl. Isti dan so se zbrali poljski očetje, da sklepajo o tem, bi li nadaljevali bojkot proti šolam ali ne. Ker je bilo premalo udeležencev, so se vsi kmalu razšli.

Gosudarstvenna duma. Posebna komisija pod načelništvom grofa Solškega je končala posvetovanja o določilih za gosudarstveno dumo. Odebrila je tudi zakonita določila za Poljsko.

Zaprli so v Varšavi zdravnico gospico dr. Horwitz, ker jo dolže, da je hujskala delavstvo na splošno stavko, ker je bil smrtno kaznovan socialistični voditelj Kaprzak.

Razsodba proti mornarjem. Pobjedonosceva. V soboto je vojno sodišče v Sevastopolu razglasilo po 10-inevni obravnavi obsodbe proti 75 mornarjem ladje „Pobjedonoscev“. Na smrt so obsojeni 3, na prisilno delo 19, h kazenskim stotnijam 33 mornarjev, 20 obtožencev je sodišče oprostilo.

Pomiloščenje. Car je pomilostil na dosmrtno prisilno delo morilca Suvalova, ki je bil obsojen na smrt.

Varnostne odredbe pri Petrovem Dvorcu. V vaseh, ki leže okolu Petrovega Dvorca, so zgradili nove vojašnice, v katerih so nastanjeni donski kazaki.

Rusko Poljsko. Iz Bjelostoka poročajo: Na policijskega načelnika sta vrgli dve osebi v delavski obleki bombo, ki mu je zdrobila obe nogi in ranila nekega pol. podčastnika in dva izprehajalca. Napadca sta ušla. V Varšavi so bili v petek zvečer ubiti trije, ranjena pa dva policista.

Proti Nemcem v Afriki.

Berolin, 12. septembra. Grof Goetzen poroča, da mu je javil okrožni urad Langenburg (severno od Njasse jezera), da se je uprlo z amerske plemo Vangoni. Uradno se še poroča, da se se jele nemške čete pomikati proti četam vstaškega vodje Hendrika Vitboja. Nemci so prišli po velikih težavah do Kleinfonteina. Hotentoti so se jim umaknili proti zabodu. Major Meister zasleduje neko drugo četo, ki je prekorčila črto Gerab-Duvisib. Vstaše, ki so iz Kilosse pokradli živino, je dohitela četa pod poveljstvom nadzdravnika Brunna, pobila 50 zamorcev in odvzela živino.

Anarhija na Kavkazu.

Tiflis, 12. septembra. General Širinkin zahteva, da se v obrambo proti napadom Tatarjev v enajstih zakavkaških okrajih osnuje ljudska vojska pod poveljstvom častnikov redne armade. Nemiri so iz mest segli na deželo in je že mnogo vasi požganih Gruzinska cerkev v Tiflisu je razdejana, dragocenosti orepene. V Suši je ubitih 11 vojakov in 200 prebivavcev; pogorelo je čez 200 hiš. V Baku je vlada poslala 1300 pudov kruha.

Peterburg, 12. septembra. „Novoje Vremja“ poroča 7. t. m. iz Bakua: Nemirov je v prvi vrsti kriv generalni gubernator Balajev. Ko ga je prešil upravnik družbe za čiščenje nafte nujne in izdatne pomoči, je gubernator sila hladno in kratko odgovoril, da zadostuje vojaštvo, ki ga ima za sedaj pri roki. Pozneje je izjavil, da ne more stori ničesar. Ta dan so zažgali izgrezniki vrelce družbe Bataša.

Berolin, 11. septembra. Iz Peterburga poročajo, da je bilo 10 t. m. ponoči v Baku zopet krvavo klanje. Na cesti je bil zaboden neki armenski časnikar, ki je poizkušal pomiriti ljudstvo. Tatari so tudi posilili in žive nabodli njegove hčere. Vstaja je zopet hujsa. Vojaštvo ostro nastopa. Po cestah je vse polno mrličev. Iz Caricina poročajo da je prenehala trgovina s petrolejem. Tudi astrahanske tvrdke so prenehale prodajati nafto onim lastnikom parobrodov, s katerimi nimajo pogodb, ker dvomi, da bi še nadalje dobivale nafto iz Bakua. Lastniki ladij so prisiljeni ustaviti promet in odpustiti več tiseč mornarjev in delavcev. Tudi izdelovalci soli v Baskunčaku na-

meravajo prenehati z izdelovanjem soli. „Novoje Vremja“ poroča, da je vseh nemirov v Baku kriva oblast. Izgredniki so oblegali 400 uradnikov in delavcev družbe „Nafta“ v Baklanu. Sicer so se obleganci rešili, rezervarje so pa izgredniki vse zažgali. Nekateri listi trdijo, da so ruske oblasti naščuvale mohamedanske Tatare proti krščanskim Armencem. Policija je baje očito podpirala požigalce in morilce.

Nemiri pri volitvah na Spanskem.

Do zdaj je bilo v kortezeh izvoljenih 213 vladnih, 104 konservativnih, 31 republikanskih, 3 neodvisni, 7 regionalistiških, 12 Villaverdevih in 3 karlistični poslanci. Volitve so burne in so bili na več krajih krvavi boji. V Valenciji je bila ubita neka mlada deklica, ranjenih pa več oseb. V Valenciji so se stekli po nekem volitvenem shodu udeleženci. Streljali so iz revolverjev. Ranjenih je bilo 8 republikancev.

Rumunski vladni dementi.

Bukarešta, 11. septembra. Rumunska vlada izjavlja, da ji ni ničesar znano o tem, kar so poročali inozemski listi, da namreč namerava grška vlada odpoklicati svojega poslanika iz Bukarešte.

Voditelj nizozemskih soc. demokratov zaprt.

„Köln. Ztg.“ poroča: Kolinska policija je prišla 11. t. m. popoldne voditelja nizozemskih revolucionarnih socialistov Domela Nijuwenhuisa, ki je nameraval potovati proti jugu.

Mednarodni protialkoholni kongres.

Budimpešta, 12. sept.

Tu so ob 9. zjutraj slovesno otvorili deseti protialkoholni mednarodni kongres. Ogrski naučni minister dr. Lukacs je povdarjal idealno nalogo shoda in obljubil, da bo država tudi s finančnimi sredstvi podpirala stremljenje antialkoholnega kongresa. Ministerski svetnik Chyser je izjavil, da bo tudi zakonodajalca ozirala se na rezultate kongresa, kar je gotovo med vsemi točkami najvažnejše. Zastopnik dunajskega knezondškofa kardinala Grusche, Otto Kozlik je povdarjal, da katoliška cerkev vidi v treznosti enega prvih pogojev, ki ji omogočujejo delo na moralni povzdigi človeštva. V imenu mladine je govoril Anton Orel iz Dunaja. Potem se je sestavilo predsedstvo, v katerem sta med drugimi tudi profesorja Forel iz Švice in Delbrück iz Nemčije. Od Slovencev so na kongresu gg. Janez Kalan, Fr. Avsec in Jožef Kosec.

Štajerske novice.

Š **Smrtna kosa.** V Spodnjih Gorah pri Braslovčah je umrl nadarjeni mariborski gimnazijec Ivan Baš, star 19 let. — Dne 2. sept. je bil pri Sv. Ani na Kremlbergu v Slov. goricah pokopan Alojzij Vaka. Rajnik je bil iskren narodnjak; v mladostnih letih se je pečal mnogo s pisateljevanjem. — V Cerknici pri Št. Ilju je umrl veleposestnik I. Repnik, star 56 let, ena glavnih opor tamošnje nemškutarstva.

Š **Slovenjegraški okr. glavar g. Čapek** je prestavljen k namestništvu v Gradec.

Š **Iz smrtne nevarnosti** sta rešila realce T. Ozvald in gimnazijec M. Zadravec na Grabah pri Središču potaplajočega se učenca ljudske šole Kelemina.

Š **Pri okrajnem sodišču v Celju** je prevzel kazenski oddelek g. dr. Friderik Bračič, o katerem je uradno poročilo, katero smo tudi mi pesnili, pravilo, da je kot adjunkt premeščen iz Ptuj. Bil pa je v resnici imenovan sednim tajnikom, da imamo enega nemškomišlečega sodnika več v Celju. Od 17 sodnikov v Celju še petina ni slovenskih. Nemci pa kriče, da se jim godi krivica!

Š **Ptujski pek Ornič — ognjegasec.** Iz Ptujske Gore se nam piše: Nedavno se je peljal ptujski pek-župan Ornič s svojim sinom na Goro. Naenkrat opazi na polju blizu Sternthalu ogenj. Ornič obrne takoj voz in požene konje proti Sternthalu. Ornič je namreč mislil, da gori gozd. Ko pa pride na lice mesta, vidi, da gori velik kup „redkve“! — Ko je pozneje kmete vprašal, zakaj niso šli gasiti, so se mu kmetje smejali in rekli: „Saj smo jo sami vžgali, za gašenje „redkve“ pa rabimo le gospode!“

Š **Nemške laži o Slovencih.** „Marburger Ztg.“ prinaša v svoji predzadnji številki sledeče nesramno poročilo: „Gnjusni prvaški sinovi. Družba s približno 85 osebami bindišarske „intelligence“ peljala se je dne 28. p. m. v treh vagonih iz Ljubljane in je izstopila ob 2. uri 53 minut v jutro v Celju. Na to vstopile so dame. Ko pride v Storeh sprevodnik v voz, v katerega so vstopile dame, opazi, da se iste niso vsedle.

Vzrok mu je bil takoj pojasnjen. Ljubljanski bindišarji porabili so vagon za — stranišče! Take „Marb. Ztg.“ in znani celjski „Rauberblatt“ je to nesramno in impertinentno laž seveda takoj ponatisnil. To je višek nemške nesramnosti! Dotična družba obstajala je iz kranjskih posestnikov, ki so se peljali v Zalec, da si ogledajo tamošnje hmeljeve nasade in sušilnice.

Š **Sokolska slavnost v Ormožu**, ki je bila 10. t. m., se je krasno obnesla. Prišlo je, kakor pravijo, kakih 4000 ljudi v Ormož in to je sterilo, da so bili Nemci popolnoma nevidni in da se vse vršilo v najlepšem miru in redu. Vladal je sprva velik strah, da se slavnost ne bo mogla vršiti, zakaj v četrtek je dobil starosta Ljutomerskega „Sokola“, g. dr. Chloupek, odloklj od ptujskega glavarstva, v katerem se hrvaškemu „Sokolu“ prepove udeležba in obenem vsaka svečanost pod milim nebom. Ker velike dvorane nimamo, bi bila s tem slavnost nemožna. Razburjenje je bilo nepopisno. Naši nemškutarji so zvedeli za prepoved en dan prej kakor mi ter skakali samega veselja. Prvo njihovo delo je bilo, da so strgali plakate raz zide. Dne 7. t. m. se je peljal dr. Grossmann iz Ljutomer v Gradec k namestništvu. Tam pride skupaj z Robičem in pa s telegrafsko v Gradec pozvanim dr. Plojem. Vsled njihove intervencije je namestništvo razveljavilo odlek ptujskega glavarstva.

Š **Očeta in otroka vlak povozil.** Pri St. Lovrencu v bližini Knittelfelda se je na progi igral otrok železniškega paznika, ko je privozil po progi brzovlak. Prestrašeni oče je skočil proti otroku, da ga reši, a vlak je oba raztrgal.

Š **Poizkušeni umor in samoumor.** V Gradcu je neki Jožef Sulhavy obstrlel v neki zloglasni hiši 21 let staro prostitutko Julijo Pelheimer ter nato sebe s strelom smrtno nevarno ranil.

Š **Svojega brata je v tepežu zabodel** in težko ranil 16 let stari Jožef Makošek p. d. Jursnik pri Oplotnici. Pred porotniki v Celju je bil obsojen zato v 13 mesečno ječo.

Dnevne novice.

Cesarjeva zahvala. Povodom rojstnega dne cesarjevega je poslal premil. gospod knezoškof ljubljanski Nj. Veličanstvu vdanostno brzojavko v imenu kranjske duhovščine in vernikov ljubljanske škofije. Na to vdanostno izjavo je došla premil. gospodu knezoškofu potom c. kr. deželnega predsedništva najvišja zahvala Nj. Veličanstva.

Ljubljanski knez in škof dr. Anton Bonaventura Jeglič je poslal gospodu županu Hribarju sledeče pismo: Na Goricanah, 13. septembra 1905. Blagorodni gospod! Dne 10. septembra odkriti Prešernov spomenik ima nad pesnikom pohujšljivo, nesramno odgaljeno žensko podobo. Kot poklican varih krščanske pravosti z gnjusom obsojam, da se je za pesnika tako pohoten spominek odbral, še bolj obsojam, da ga je mestna ljubljanska občina sprejela in v svoje varstvo vzela, najbolj pa obsojam, da se je nesramni kip postavil ravno pred cerkev, posvečeno predisti Devici in Materi Božji Mariji v pohujšanje pobožnih vernikov obojega spola. Ta pohujšljivi kip je neprestano razžaljenje Božje, za katero je odgovoren odbor, ki je tak gnjusen spomenik odbral, in mestna občina, ki ga je na to mesto postavila in v svoje varstvo vzela. V imenu svojem, v imenu svetne in redovne duhovščine, v imenu vseh poštenih ljubljancev, posebno v imenu rahločutnih gošpa in sramežljivih gospodičen ljubljanskih, v imenu nedolžne mladine, pa tudi v imenu vsega vernega ljudstva slovenskega, katero vsem v Ljubljano prihaja, prosim Vas, gospod župan, prosim občinski odbor, odstranite pohujšanje, odstranite razžaljenje Božje, izvolite ta sveto sramežljivost globoko razžaljeni kip nad pesnikovo glavo odstraniti in zameniti ga z drugim spodobno oblečenim. — Anton Bonaventura, škof.

„Slov. Narod“ obupan. Naše popolnoma stvarno in do pičice resnično poročilo o Prešernovi slavnosti je spravilo „Slov. Narod“ tako iz uma, da nas je večeraj mislil grozno ozmerjati. Začel je metati na nas psovke: „Klerikalna stranka je zanikarn plevel na njivi“, to so „degenerirani prodanci“, „so ostali v svojih brlogih“, „lajajo“, „Slovenčevu cviljenje“. Ko se je take izpljuval — po turško seveda, kajti celo neč so slavili „Prešerna“ — pa priznava: „Saj se je res zgodilo več napak. Tudi mi kar najj-

odločneje obsojamo, da se gostom ni priredilsprejem, isto tako obsojamo, da se je priredba banketa oddala nemškemu restavraterrju, in tudi še to in ono zasluži graje.“ No, saj ravno to smo mi povedali. Kaj pa nas zmerjate in pljujete po turško na nas, če je pa vse res, kar je „Slovenec“ pisal! Prodanci pa ostanejo Schwegljevi hlapci!

Ušla so mu — šibka telesa! Dr. Tavčar, ki ni vedel mnogo povedati o Prešernu, je nameraval pri slavnostnem govoru povedati kaj več o vrlinah „Slovenčevih“. Žal, da ni bilo vse goverjeno, kar je izšlo tiskano v poročilu „Slov. naroda“. Tu namreč citamo v dr. Tavčarjevem govoru, da smo mi ljudje, „ki vidijo vse črno na svojem bližnjem, vse svetlo pa na šibkem s svojem telesu“. Žalibog so mu „šibka telesa“ na poti ušla, in to je velika škoda. „Hrvatsko Pravo“ bi bilo sicer gotovo moralno konstatirati, da je dr. Tavčar povedal vsaj eno idejo. Doslej je namreč vsak bravec „Slov. naroda“ mislil, da ima vsak klerikalec tak trebuh kakor bi bil vsaj pol globusa pogoltnil. Zdaj je pa hotel dr. Tavčar povedati: Poglejte nas liberalce, kako smo obilni, kaj bodo tista šibka telesa! — A šibka telesa so urnejša kakor liberalni mogotci. Ušla so mu, ravno tako kakor literarno zgodovinski polži. In to se ni zgodilo prvič kajti „Slovenec“ je vedno urnejši, hitrejši in tudi prebrisanejši, kakor pa počasni nerodnež „Slov. narod“.

Prešernov spomenik in — škofovi zavodi. „Slov. narod“ trdi, da „klerikalci“ niso baje nič dali za Prešernov spomenik, ter nadaljuje: „Kaj pa se torej jezite, kako se ta denar uporabi? Ce niste nič prispevali, tudi nimate nič govoriti. Glede denarja, katerega smo mi (liberalci) nabrali, bomo tudi mi določili, kako se uporabi. Ne suibus sanctum! Zatorej klerikalci roko proč od svetinje, ki jo zaničujete!“ Seveda ni res, da bi bili liberalci sami nabrali denar za Prešernov spomenik. Saj poje Gregorčič v slavnostni pesmi: „In tebe mar slavi ta spomenik — ki z dobro voljo, toda s šibkimi močmi — zgradili smo tuga Slovenci vsi!“ In Hribar je pred spomenikom izjavil, da je spomenik postavljen „s požrtvovalnostjo vsega slovenskega naroda“. — A mi pa z vso pravico obrnemo te besede na škofove zavode ter pravimo: „Kaj pa se vi liberalci vedno vtikate v škofove zavode, vi, ki ne le da niste nič dali, ampak ste celo z vsemi sredstvi druge od tega odvrčali! Ce niste nič prispevali, tudi nimate nič govoriti! Glede denarja, ki smo ga mi (klerikalci) nabrali, bomo tudi mi določili, kako se uporabi. Ne suibus sanctum! To se pravi slovensko: Liberalci, roko proč od škofovih zavodov!“

Ne lev — ampak jelenec. Pri včerajšnji zatvoritvi razstave šolskih učil je g. c. kr. deželni šolski nadzornik Levce precej prijel tiste „hujskajoče elemente“, ki so onemogočili deželno učiteljsko konferenco. G. Jelenec, ki je bil tako glasen proti dr. Laginji in Spinčiču, ker je zagotovo upal, da si s tako pogumnim nastopom pribori direktorsko mesto, je — umolknil. Ni se oglasil in je ves potrt molče poslušal svojo obsodbo. Mi vemo, da je bil osel tisti, ki je brnil mrtvega leva, vendar ker naš nasprotnik ni lev, ampak le Jelenec, si upamo salvo honore reči učiteljem: Ali ni imel „Slovenec“ prav, ko je vedno trdil, da pod takim vodstvom, kakršno si je izbrala „Zaveza“, ne bo prišel učiteljski stan naprej! Iznebite se „Učiteljskega Tovariša“ in njegovega terorizma ter nastopajte v nepolitični, pametni organizaciji, ki naj ima kot svoj edini smoter zboljšanje učiteljskega položaja, pa boste vživali veliko višji ugled, kakor zdaj!

Zasedanje dež. zborov. Z Dunaja poročajo, da skliče vlada dež. zborov 10. okt.

Pogovor hrvaških poslancev se je vršil v Opatiji v ponedeljek in torek. Udeležili so se ga zastopniki Dalmacije dr. Pero Čingrija, V. Milič in dr. Trumbić; iz Hrvaške so došli dr. Vrbanić, kanonik Rubetić, dr. Avgust Harambašić in Stjepan Zagorac kot delegati, da se dogovore o skupni konferenci banovinskih opozicijskih

nih, dalmatinskih ter slovenskih poslancev glede krize v monarhiji.

Obrtni odsek. Radi velikih priredb na Slovenskem zadnje dni, smo morali za nekaj dni prekiniti s članki iz parlamentarnega obrtnega odseka. Danes smo zopet pričeli s priobčevanjem teh člankov, za katere se kaže med obrtniki izredno zanimanje.

Duhovniške vesti. Premješčeni so bili oč. gg.: Alojzij Strej, katehet pri uršulinkah v Ljubljani, kot spirital v duhovsko semenišče; Karol Cerin iz Kostanjevice kot prvi kapelan v Škofjo Loko; Bertold Bartel od Stare cerkve v Kostanjevici; Anton Jerič, začasno vpokojeni brezoviški kapelan kot kapelan k Sv. Duhu; Mat. Okorn z Breznice na Dovje; Anton Medved, bivši kapelan na Preski, na Breznico. — Stalni pokoj je dovoljen čast. gosp. Ivanu Zagorjanu, župniku v Radečah pri Zidanem mostu.

Z manevrov na Štajerskem. Mnogo slovenskih fantov je bilo letos na divizijskih manevrih na Štajerskem v smeri Gradec-Zeltweg-Judenburg. Od Judenburga je prišel 17. pešpolk, lovci, huzarji in artilerija, od Gradca pa 7. in bosenski pešpolk, dragonci in artilerija. Slovenski rezervisti 7. pešpolka so mnogo pretrpeli radi napornih potij čez strme in visoke planine, dolgih maršev, pa tudi radi nemške podivjanosti! Polku št. 7. je prideljenih mnogo primorskih Slovencev radi pomanjkanja vojaštva na Koroškem. Ker pa ne znajo izveličalnega nemškega jezika, so jih morali mnogo slišati ne le iz ust častnikov in podčastnikov, ampak tudi od nemškega moštva. Žalitve najnižje vrste so letele na Slovence, nemško zabito ljudstvo pa je gledalo grdo nas in Bošnjake. Za drag denar smo komaj kaj dobili. Nemec pa vse pol zastoni. Če smo kje začeli peti slovenske pesmi, so začeli nemški tovariši žvižgati in hajlati. Nato pa je prišel še kak podčastnik ter nam ukazal molčati. Slovenci smo bili tako vojakji nižje vrste! Neki poštni uradnik v vojaški obleki je rekel nam na kolodvoru v Knittelfeldu, da moramo tu molčati, ker smo le gostje Nemcev! Infamna nemška nadutost! — Kako pa lepo ravnaajo Slovenci z nemškimi vojakji, kadar pridejo med nje! Postrežejo jih in jim dajo, kar le morejo. Peti smejo, kakor hočejo. Slovensko gostoljubnost pa plačujejo nam Nemci s surovostjo. Pa kaj vse se je slišalo iz ust teh nemških vojakov. Peli so „Die Wacht am Rhein“ in hajlati materi Germaniji! Ko so se pogovarjali, je bilo čuti, da v slučaju vojne proti Nemčiji bi streljali v zrak ali odložili orožje, najraje bi pa prestopili v nemški tabor. Ipsissima verba nemških vojakov! Tako držijo dano prisego! — In ta narod uživa v blaženi Avstriji največje udobnosti in privilegije!

Umrli je dne 8. sept. v Stari Loki blaga žena in skrbna mati Ivana Hafner (vulgo Jamnica). Svoje dni je bila 16 let cerkvena pevka ter daleč na okrog znana kot izborna sopranistinja. Naj počiva v miru!

Zeni odrezal jezik. Iz Budimpešte javljajo, da je tamkaj v ponedeljek neki ekonom upotrebil zelo radikalno sredstvo, da zaveže jezik svoji ženi. Silom jej je odprl usta ter jej izrezal jezik. Moža so seveda zaprli, ker taka sredstva niso dovoljena niti proti zlobnim jezikom.

Iznajdba Hrva. Koloman Gudić iz Djakova je iznašel avtomatično priprganje železniških voz. To je zelo praktična iznajdba, ker pri tem človek ni izpostavljen nevarnosti. Sedaj je izumitelj že dobil patent petih držav: Avstrije, Nemčije, Francoske, Angleške in Zedinjenih držav severne Amerike.

„Legino“ šolo so otvorili v sv. Ivanu pri Trstu. Tu se je pokazala dvojna mera, ki jo rabi na Primorskem slavna vlada. L. 1903. je hotel magistrat ustanoviti tako šolo pri sv. Ivanu, a ker bi to bilo očito krivično za kraj, kjer ni nobenega Laha, ampak mala peščica slovenskih poturic in ogromna večina zavednih Slovencev, je vlada stvar malce zavlačevala, pa se je, kakor se vidi, hitro udala judovski kliki. 15. t. m. bo nova laška šola že otvorena.

„Donau“-svalčice. S 16. septembrom t. l. pride nova vrsta svalčic z ustnikom pod imenom „Donau“ v promet po ceni 2 h od komada.

V Radečah pri Zidanem mostu je umrla Antonija Brunšmid, soproga bivšega radeškega, v Ameriko pobeglega župana, v starosti 29 let.

Povodom odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani je bil ves Mengeš v narodnih zastavah.

Na lovu ponesrečil. Lovcu Janezu Žmavcu pri Gornjem Gradu se je izprožila puška in mu je šel strel skozi

levo roko. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

— **Umrl** je v Sarajevu uradnik pri nadsodišču v Sarajevu, Vinko Brozović Jurjev.

— **Nos je odrezal svoji ljubimki** Miroslavi Marković v Oseku neki Gejza Bassy, ker mu je vsled njegove surovosti odpovedala ljubezen. Storilec je po storjenem dejanju pobegnil. Policija se nada, da ga kmalu dobi.

— **Trgovci na Srbskem** se sklenili, da ne bodo več naročali in prodajali Frankove kave, marveč bodo odslej jemali Cirilovo in Zvezdno kavo iz Ljubljane. Baje so Srbi naročili že 20 vagonov kave iz Ljubljane.

— **Učiteljske vesti.** C. kr. okr. šolski svet v Krškem je v svoji seji 11. t. m. imenoval za provizorične učiteljice: Učiteljico gđ. Marijo Kastelec iz Mirne in sicer na trirazrednici v Cerkliah, absolvirane kandidatnje gđ. Albino Rupnik iz Leskovca na štirirazrednici v Leskovcu, Francisko Čerov iz Kostanjevice na troirazrednici v Veliki Dolini, Alojzijo Trost iz Prunjerfa (pri Veliki Loki) na troirazrednici v Trzliču in Lino Lenček iz Ljubljane na dvorazrednici v sv. Križu pri Kostanjevici.

— **„Hrvatski Sokol“ v Zagrebu** praznuje dne 17. t. m. svojo tridesetletnico in blagoslovljenje zastave. Slavnosti se udeležijo delegacije iz Prage, Ljubljane, Brežic in delegacija iz Lvova, na čelu ji predsednik poljske sokolske zveze, Fišer.

Ljubljanske novice.

Ij **Predavanje o Prešernu** priredi Slovenska dijaška zveza jutri, četrtek, 14. t. m. ob 1/7. uri zvečer v prostorih „Slov. kršč. socialne zveze“. Predava gosp. fil. Adolf Robida: „Poezije dektorja Franceta Prešerna“.

Ij **Slika od Turkov ubitega srbskega stotnika Ilije Konjevića** (glej „Vesti z Balkana“) je razstavljena v oknu našega upravnistva. Fotografiral se je kot poročnik. V srbski obmejni straži je deloval nad eno leto. Njegov brat g. Teodor Konjević deluje v naši tiskarni. Izrekamo mu iskreno sožalje. Tolaži naj ga zavest, da je padel njegov brat v hrabrem boju proti sovražniku krščanske vere in svobode slovanske. Ubiti stotnik Konjević je bil star še-le 37 let.

Ij **K Prešernovi slavnosti.** Gostoljubnost nekaterih Ljubljančanov je bila naravnost kričeča. Tako so nekateri od srbskih gostov zahtevali za eno noč po 3 krone za posteljo na preji. Ali res izginja izmed nas slovanska gostoljubnost? Občinskim svetnikom belgrajskim se je reklo v hotelih: „En dan imate prosto, drugi dan morate plačati.“ Tako so menda hoteli, da hitro zapustijo Ljubljano. Ali se gostem če se jih vabi izkaže polna gostoljubnost ali pa nič! — Vstopnic po 10 kron na tribuno so prodali samo okoli 10. Previsoko so leteli s cenami in tako so morali prositi drugo občinstvo, da je zasedlo tribune. — Pri slavnosti se je pokazalo kako nujno je treba pomnožiti društveno godbo, da lahko nastopi v dveh oddelkih. Naj bi o tem premišljali merodajni faktorji, posebno občinski zastop. — G. Zabolotskij, ki je govoril imenom ruskega naroda, je ataše ministrstva prosvete v Peterburgu. — Aranžma pri komerzih je bil pod ničlo. To je splošna sodb. Tako n. pr. se v „Narodnem domu“ pri govoru g. dr. Iv. Milana Hribarja ni potrudil niti eden reditelj, da bi napravil nekoliko reda in je tako moral govornik govoriti samo svojem omizju, ker je bil vrisel tolik, da se ga drugod ni moglo razumeti. Dr. Novak si je le s pomočjo nekaterih „Sokolov“ nerediteljev priboril nekaj posluha.

Ij **Belgrajski župan vseučil. profesor g. Glavinč** si je včeraj v spremstvu g. župana Hribarja ogledal naše mesto. — Ogledal si je tudi naprave ognjegasnega društva, ki je, alarmirano, v 2 in pol minutah bilo pripravljeno za odhod. G. Glavinč se je jako čudil izredni točnosti ognjegasnega društva in njegovi lepi uredbi. V „Mestni dom“ je prišel dvakrat ter si ogledal tudi uredbo elektrarne. Z županom Hribarjem je cenjeni gost šel tudi na Grad.

Ij **Shranitev srebrnih vencev izpod Prešernovega spomenika.** V ponedeljek večer so darovane tri srebrne vence izpod spomenika odvzeli in jih oddado v shrambo deželne muzeja. Kakor čujemo, se bodo vznežje spomenika primerno še z zelenjem oplešalo.

Ij **Zidje na trgu.** Opazuje se, da je teh krivokljunih kričavec ob vsakem semnju več na našem trgu, ki delajo konkurenco ne le z razglednicami in vsakovrstnim pozlačnim „poflom“ nego tudi našim čipkaricam in pletkaricam. Kaj ko bi se jim stojnina tako zvišala, da bi iz strahu — zbežali.

Ij **Tatovi v šolski razstavi** Solsko razstavo v mestni štirirazrednici pri sv. Jakobu so obiskali razun drugega ob

činstva tudi tatovi. Ko so včeraj odberniki zaključili razstavo, so opazili, da je bila ukradena draga zlata broža z rdečimi granati, dragocen daljnogled, ki je bil v rdečem etuiju, srebrna ura, več smodk in zbirka avstrijskega kovanega denarja. Kder bi vedel kake podatke, ki bi mogli služiti za izsleditev tatu, naj jih blagovoli naznaniti mestni policiji.

Ij **Pogreb ponesrečenega zidarja** Vodopivca je bil včeraj prav lep. K pogrebu so prišli mati, oče in brata ponesrečenega, tovariši so ga pa v obilnem številu spremili na poslednji poti. Pogreba se je udeležilo tudi „Slov. zidarsko društvo“ z zastavo. O tej priliki bi opozorili policijo naj tudi ona nekoliko pazi kake so razni stavbinski odri narejeni. Če kaka dekla strese na ulice kaj prahu, se hitro opazi, opazilo naj bi se tudi če ni pri stavbinskih odrih pododrev ter naj bi takoj posređevala, da se napravi. Tako bi se preprečila marsikatera nesreča.

Ij **Zepna tatvina.** Uradniki so-progi g. Franciški Sedmakovi je bila danes depoldne v Solskem drevoredu ukradena iz žepa denarnica s približno 10 kronami. Tatvine je sumljiva neka kmečka ženska.

Ij **Aretovana** je bila včeraj 37letna brezposelna služkinja Helena Kavškova, ki je dne 2. t. m. popustila svojo dveletno hčerko delavčevi ženi Mariji Gučerjevi na Illovič št. 21.

Ij **iz občinstva** se nam izraža želja, da bi električna železnica tudi po zimi ohranila sedanji vozni red in da bi se v tem smislu z ozirom na potrebo in ugodnost občinstva zato zavzel tudi občinski svet.

Ij **Kroaten — Advocat.** „Tagespošti“ se je v poročilu o Prešernovi slavnosti vrnila jako zanimiva tiskovna pomota. Stavke o govoru zagrebškega župana se glasi, da je dr. Armuš govoril „im Namen der Advocat.“

Ij **Pred Prešernovim spomenikom.** Na večer po odkritju spomenika je stala gruča liberalnih dam pred spomenikom in občudovaje zrla gor na „muze“. Kmet pride mimo in pravi: „Vi bi se gotovo rade vrstile, da bi vsaka nekaj časa tako zgoraj sedela.“ Kot bi pihnil, so šle narazen.

Telefonska in brzojavna poročila.

Koprivnica pri Kočevju, 13. septembra. Danes zjutraj ob 1. uri je umrl č. g. župnik Jožef Porubski. Pogreb bo v petek zjutraj ob 9. uri.

Budimpešta, 13. septembra. Protialkoholskega mednarodnega kongresa se udeležujejo sloveči učenjaki. Dvorni svetnik Gruber iz Monakovega je slavil kot vzgled samovzgoje v zmernosti s v. Frančiška Asiškega.

Budimpešta, 13. septembra. „Pesti Hirlep“ ne veruje v odstop kabineta ter pravi: Tudi če bi Fejervary demisioniral, bi vladar demisije ne sprejel. V tem slučaju bo zbornica odgodena in potem razpuščena.

Budimpešta, 13. septembra. Pododbor združene koalicije je odobril obtožnico vlade. Obtožnico je sestavil poslanec Polonyi.

Išl, 13. sept. Znana igralka Katarina Schrott je obolela na pljučnici.

Belgrad, 13. sept. Dne 10. t. m. je bil tudi spopad na srbsko-turški meji. En turški vojak je ubit en ranjen. Turška straža je prešla na srbska tla. Enega srbskega podčastnika so Arnavti ubili. Srbska vlada je vložila pri turški vladiradizadnjih dogodkov na turškoserbski meji edločno pritožbo.

Inomost, 13. sept. (K. u.) V Arlberskem okraju je včeraj ob pol 2. bil močan potres, trajajoč 6 do 10 sekund v smeri od juga proti severu.

Rim, 13. septembra. Papež je za ponesrečence pri potresu v Kalabriji daroval 25.000 lir.

Rim, 13. sept. Mir se vrača. Ljudje se vračajo v svoje hiše. Mrtvi so že pokopani. Delajo se posebne kolibe. V okolici Montealeone je 609 mrtvih.

Cosenza, 13. sept. (K. u.) Tu so bili trije novi precej močni potresni sunki, ki so napravili znatno škodo in paniko povročali.

Mesina, 13. sept. Vulkan Stromboli izbruhla lavo in gost dim, zemlja poka. Finančna straža in uradniki pri semaforu so zapustili svoja stanovanja pri ognjeniku.

Gdansko, 13. septembra. Vsled kolere so ustavili klicanje vojaških novincev

k vojakom. Stevilo za kolero obolelih eseb se je za tri pomnožilo.

New York, 13. sept. Witte je v Washingtonu zasadi mirovni hrast, ki bo poslan pozneje v Rusijo.

Peterburg, 13. sept. Tu je bila včeraj velika povodenj. Voda je stala dva čevlja visoka. Vasiljevski Ostrov je bil ped vodo. Promet preko dvornega mostu je zaprt. Plinova in električna razsvetljava ne deluje. Iz trdnjave done svarični strelji.

Rim, 13. septembra. Japonski poslanik v Rimu, Ojama, dementuje vest, da sta odstopila generala Nogi in Nodzu.

Pariz, 13. septembra. „Libre Parole“ peroča, da kroži govorica, da so v Peterburgu vrgli bombe proti Bulyginu in generalu Saha-rovu. Saha-rov je baje težko ranjen, razun tega je 33 mrtvih. Atentat sta baje izvršila dva Armenca.

Tavastehus (Finlandija), 13. septembra. Proti vozu, v katerem se je peljal gubernator in policijski šef, so vrgli peklenjski stroj, ki pa se ni razpočil.

New York, 13. sept. Baron Komura ima mrzlico. Zdravniki domnevajo, da ima žolčno bolezen.

Godzjadan, 13. sept. „Novoje Vremja“ peroča, da v Mandžuriji še niso prenehali boji ob levem krilu. Rusi so izgubili tri častnike in 18 mož, 190 je ranjenih.

Tokio, 13. sept. (Reuter.) Okoli Singekina so napadli trije ruski pelki 11. t. m. Sušan, pa so bili od Japoncev odbiti.

1853 3—3 **Poduk**
v glasbeni teoriji in klavirju
daje gospodična z izvrstnimi izpričevali za prvo, drugo in tretje leto.
Kje, pové upravništvo „Slovenca“.

Mednarodna panorama
Ljubljana, Pogačarjev trg. 1866
Ta teden:
Zanimivo potovanje po
Krkonoših s prizori v zimi.
Otvorjeno od 9.—12. opoldne in od 2.—9. zvečer.

V najem se odda
pod ugodnimi pogoji s 1. januarjem 1906
občeznana

gostilna
„pri zlati kroni“, ležeča tik glavne ceste, na najbolj obiskanem kraju v Metliki.
Intemesenti naj povprašajo do 1. oktobra t. l. pri lastniku Niko Hranilovič, Sošice pri Jaski, Hrvatska. 1863 3—1

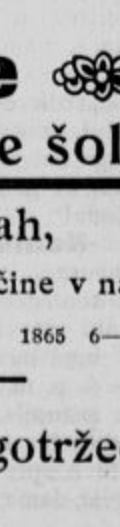

Anton Puc,
c. kr. finančne straže respicijent
Mici Puc rojena Gregorčič
1871 1—1
poročena.
Ljubljana, dne 12. septembra 1905.

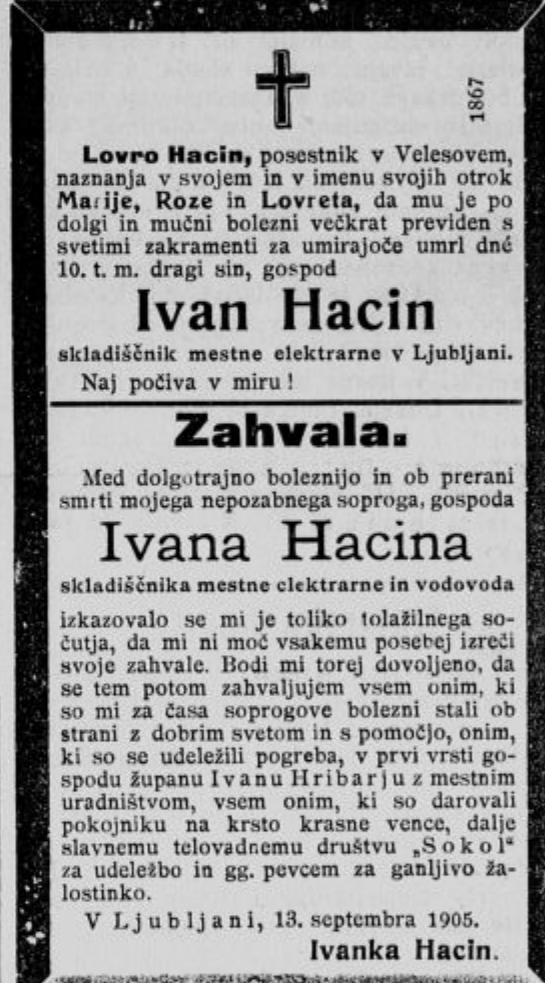
Šolske knjige
za vse šole
v najnovejših, odobrenih izdajah,
pisalne in risalne, kakor tudi druge šolske potrebščine v najboljši kakovosti in po zmernih cenah 1865 6—1
priporoča
L. SCHWENTNER, knjigotržec
v Ljubljani, Prešernove ulice 3.

Iz proste roke se proda staroznana,
dobro obiskovana **gostilna**
1869 s posestvom ali brez njega. 3—1
Proda se radi družinskih razmer.
Naslov pové upravništvo „Slovenca“.

Ivana Bruss roj. Krenn
uradnikova vdova
danes v torek, dne 12. septembra ob 1. uri popoldne po kratki bolezni in prejemši svete zakramente za umirajoče v 90. letu svoje dobe zaspala v Gospodu.
Pogreb bo v četrtek, dne 14. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti Pred škofijo št. 13 na pokopališče k sv. Krištofu.
Svete zadušne maše se bodo darovale v več cerkvah.
Drago pokojnico priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.
V Ljubljani, dne 12. septembra 1905.
Francišek in Karol Bruss, sinova.
Jožef Krenn, brat.

Ivan Hacin
skladiščnik mestne elektrarne v Ljubljani.
Naj počiva v miru!
Zahvala.
Med dolgotrajno boleznijo in ob prerani smrti mojega nepozabnega soproga, gospoda
Ivana Hacin
skladiščnika mestne elektrarne in vodovoda izkazovalo se mi je toliko tolažilnega sočutja, da mi ni moč vsakemu posebej izreči svoje zahvale. Bodi mi torej dovoljeno, da se tem potom zahvaljujem vsem onim, ki so mi za časa soprogeve bolezni stali ob strani z dobrim svetom in s pomočjo, onim, ki so se udeležili pogreba, v prvi vrsti gospodu županu Ivanu Hribarju z mestnim uradništvom, vsem onim, ki so darovali pokojniku na krsto krasne vence, dalje slavnemu telovadnemu društvu „Sokol“ za udeležbo in gg. pevcem za ganljivo žalostinko.
V Ljubljani, 13. septembra 1905.
Ivanka Hacin.

Obrtni red.

Dunaj, meseca sept

Dopuščani obrti.

Obrtni odsek je dovršil razpravo o dopuščanih ali koncesioniranih obrtih. Obrtni red iz l. 1883. našteje 21 dopuščenih obrtov, za katere je potrebna posebna koncesija. Na podlagi § 24. obrtnega reda pa je trgovinski minister z navedbami iz javnih ozirorov proglasil še več drugih obrtov za dopuščane, kot: 1. Naprave za elektriko, trgovinske in potovalne pisarne, podjetja za pokopavanje mrličev, zobotehniški obrt in točenje piva v steklenice.

Za nastop koncesioniranega obrta so v paragrafi 2. do 10. naštetih splošni, za vse obrte veljavni pogoji; za nekatere koncesionirane obrte pa je bil poleg splošnih pogojev potreben še poseben dokaz usposobljenosti. Ti koncesionirani obrti, za katere je treba dokazati še posebno sposobnost, so: 1. Vsi obrti, ki se bavijo z mehaničnim ali kemijskim razmnoževanjem strovin ali umetnih proizvodov ali trgovina s istimi. Izvzeta sta kot prosta obrta obrt fotografiranj in heliografija, če je heliografsko delo podobno fotografiskemu in se za pomnoževanje ne rabijo tiskarski stroji. 2. Podjetja, ki take proizvode posejajo in podjetja za čitalnice. 3. Obrt brodnikov po notranjih vodah. Morsko ladjeplavstvo in parobrodna podjetja ne spadajo med obrte. 4. Obrt stavbenikov, vodnjakarjev, zidarjev, kamnosekov in tesarjev. 5. Dimnikarski obrt. 6. Trebljenje kanalov. 7. Izdelovanje in prodajanje orožja in strelivnih stvari. 8. Izdelovanje in prodajanje ognjarskih pirotehniških tvarin. 9. Polaganje plinovih cevi, urejanje svečave in napravljane vodovodov. 10. Izdelovanje parnih kotlov. 11. Izvrševanje podkovstva. 12. Pokopavanje škodljivih živali s strupi. 13. Pripravljanje strupov.

Gostilničarski obrt.

Obrtni odsek pa je z ozirom na mnogostranske prošnje gostilničarjev sklenil, da se tudi gostilničarski obrt uvrsti med one obrte, za katere je potreben še poseben dokaz usposobljenosti, seveda z raznimi izjemami. O tej točki, ali naj se tudi za gostilničarski obrt zahteva poseben dokaz usposobljenosti, so mnenja jako različna. Poljski poslanec dr. Doboszynski je predlagal: „Osebe, ki že imajo koncesijo za gostilničarski obrt, ne potrebujejo dokaza usposobljenosti. Ali pa morajo novi prosilci za gostilničarsko koncesijo dokazati tudi usposobljenost, to določi z navedbo trgovinski minister z ozirom na krajevne razmere“. Vlada naj torej določi, kje in v koliki meri mora gostilničar dokazati usposobljenost.

Peslanec Pacher pa je v smislu nemških gostilničarjev na Češkem predlagal: „Gostilničarji morajo dokazati usposobljenost v mestih in trgih z več kot 3000 prebivalci, v zdraviliščih, kopališčih in v onih krajih sploh, kjer je živahen promet tujcev.“

Dr. Stojan je v imenu moravskih gostilničarjev zagovarjal Pacherjev predlog s to razliko, da velja dokaz usposobljenosti za mesta in trge z več kot 2000 prebivalci. V istem smislu govore Foerg, Hauck, Böheim, Schneider in Hueberl. Vlada, zlasti dr. Hasebnerl in dr. vitez Fries govorita proti predlogu, da bi se za gostilničarje vpeljal dokaz usposobljenosti.

Posl. Kitschelt se le načeloma izjavi za predlog.

Posl. Žitnik izjavi: Po moji sodbi gostilničarji z dokazom usposobljenosti ne bodo tega dosegli, kar žele. Kaj pa je prvi in glavni namen gostilničarjev, ki nam pošiljajo spomence? Da bi omejili konkurenco. Tega pa ne dosežejo z dokazom usposobljenosti, ker vedno bodo dovolj oseb, ki morejo dokazati, da so bili preje štiri leta vajenci in pomočniki. Najboljši gostilničarski dokaz sposobnosti je dobra kuhinja, poštena pijača, postrežljivost in značaj. Dobra kuhinja pa je v rokah kuharice ali gospodinjice in ne spada v izpričevalo sposobnosti. Tudi poštna pijača ni odvisna od dokaza usposobljenosti, kakor ne postrežljivost in značaj, ki vabijo goste. Konkurenco gostilničarjev more omejiti le obrtna oblast, ki dovoljuje koncesije. Ker pa gostilničarji po mestih zahtevajo dokaz usposobljenosti, naj se jim dovoli, četudi ta določba sama ne bo desti vplivala na razvoj gostilničarskega obrta. — Toda tudi pri tem vprašanju smo v isti zagati, kakor glede trgovcev. Z ozirom na razmere v naših južnih deželah nikakor ne morem glasovati za predlog Doboszynskega, ki pooblašča vlado, naj sama stori, kar hoče. V tem oziru bi že raje priporočal, naj deželni zbori v okviru drž. zakona določijo kraje in pogoje za gostilničarski dokaz usposobljenosti. Se manj pa bi megal glasovati za Pacherjev predlog. Ta zahteva dokaz usposobljenosti za mesta

in trge, ki štejejo nad tri tisoče prebivalcev. Stevilo prebivalstva ne more odločevati. Saj se vasi v Avstriji, ki štejejo do 5000 prebivalcev, in mesta, ki štejejo komaj 500 duš, in mesta, ki štejejo 3000 duš? Če že določimo število prebivalstva, predlagam številko 10.000 kakor dunajski gostilničarji. Dalje zahteva poslanec Pacher dokaz usposobljenosti za zdravilišča in kopališča brez razlike. To tudi ne gré; taka določba bi bila naravnost krivična in v gospodarskem, celó v narodnem oziru nevarna. Na Kranjskem n. pr. so Toplice zdravilišče. Vsak nov gostilničar bi moral v bodoče dokazati usposobljenost. Prvič za krivično, da se v takem zdravilišču zahteva dokaz usposobljenosti od malega krčmarja ravno tako, kakor od velikega gostilničarja, ki ima sobe za tujce. Mali krčmarji so večinoma domačini. Ako mož umrje, mora pač vdova nadaljevati gostilničarski obrt. Ako pa tudi ta umrje, bi otroci ali dediči ne smeli imeti gostilne, ako se niso preje učili štiri leta snaziti vilice, pomivati kozarce ali gostom prodajati smodke. Gostilničarska koncesija ima za hišo precej vrednosti in pričela bi se trgovina s koncesijami. Vzemimo kopališče Kamnik ali Bled. Ali naj se zahteva tukaj dokaz usposobljenosti brez razlike od malih krčmarjev in hotelirjev? Naselili bi se tuji gostilničarji s kapitalom in domačini bi slinje požirali. Poslanec Pacher zahteva končno dokaz usposobljenosti za kraje z živahnim prometom tujcev. Tudi ta določba je raztegljiva, kakor lim. V Postojni n. pr. prihaja mnogo tujcev. S časom bi tu morali zapreti vse domače gostilne, kjer ostajajo ekoličani, ki prihajajo po opravih v sodnijo, davkarijo, okrajno glavarstvo itd. In v drugih deželah so gotovo podobne razmere. Torej ne določajmo, kar je neizvršljivo ali celo krivično.

Končno je obveljal naslednji predlog: „V doseg koncesije gostilničarskega obrta se zahteva poleg splošnih pogojev, da je prosilec zanesljiv in na dobrem glasu, v stelnih mestih, zdraviliščih in krajih z večjim prebivalstvom (praviloma ne manj ko 3000) ali z živahnim prometom tujcev še dokaz usposobljenosti. Dotične kraje določi naredbenim potom trgovinski minister v dogovoru z ministrom za notranje posle, ko zasliši mnenje trgovske in obrtniške zbornice, dotičnih zadrug in občin.“

Ako torej ta določba postane zakon, bode moral n. pr. na Kranjskem le v Ljubljani vsak nov gostilničar dokazati svoje usposobljenost. Vse druge kraje, kjer bi morda bil potreben ta dokaz, bode določil trg minister v dogovoru z ministrom za notranje posle. Prej pa bodo govorile še dež. vlada, trg. zbornica, dotične zadrge in občine.

Posl. Kitschelt je še predlagal, naj se za „hotele“ ne zahteva dokaz usposobljenosti. Ta predlog sta priporočala vladna zastopnika dr. Müller in dr. Fries. Ta predlog pa ni obveljal, ker spleh ni mogoče določiti meje med gostilno in hotelom, kakor ne med obrtnikom in tovarnarjem.

Kako naj gostilničar dokaže svojo usposobljenost? „Z izpričevali, da je prosilec z uspehom dovršil gostilničarsko šolo in vsaj dve leti bil pomočnik v gostilni ali (če ni obiskoval nobene gostilničarske šole) vsaj štiri leta se učil v gostilni. Dotične šole določi trg minister v dogovoru z naučnim ministrom. Ako se hoče gostilničar iz kraja, kjer se ne zahteva dokaz usposobljenosti (n. pr. z dežele v Ljubljano), preseliti v kraj, kjer je dokaz za koncesijo potreben, mora dokazati, da je preje vsaj štiri leta samostojno izvrševal gostilničarski obrt.“

Nadaljne določbe glede gostilničarjev se v bistvu ne izpremenijo.

Prodaja piva.

Vlada predlaga in odsek je soglasno odobril, da mora dobiti koncesijo, kdor hoče na drobno prodajati pivo v zaprtih steklenicah do 5 litrov. Podelitev te koncesije je odvisna od potrebe prebivalstva. Kdor pa dobi koncesijo za prodajo piva v zaprtih steklenicah, ta še nima pravice polniti steklenice iz seda, ako ne dobi še posebne koncesije.

Kdor torej prodaja n. pr. posušeno meso, klobase in druge jestvine, pa nima gostilničarske koncesije, bode moral za prodajo piva v zaprtih steklenicah dobiti posebno koncesijo. Steklenic pa sam ne bode smel polniti, ako tudi za to ne dobi posebne koncesije. Zgodi se namreč, da spravijo v steklenice tudi največjo nesnago, pa tako, ostanke iz sodov in kozarcev. Torej je iz zdravstvenih oziror po trebna večja strogost.

Darovi.

Za pogorelce v Horjulju:

Veled. g. Ivan Bizjan, dekan v Moravčah 30 K. Veleč. g. Ivan Sušnik 30 K. Velečenjena gospica Anica Jeglič na Selu pri Zirovnicah nabrala 6 K. Veleč. župni urad Stari Trg zbirko 53 K. Veleč. župni urad Predoslje zbirko 33 K. Veleč. župni urad Golo zbirko K 7.70. Veleč. župni urad Babno Polje K 5.10. Veleč. župni urad Semič 30 K. Veleč. župni urad Sodražica z gospodom župnikom 28 K. Veleč. župni urad Šmartno pri Kranju 72 K. Veleč. župni urad St. Gotard z darom g. župnika 35 K. Slavna posojilnica v Gornji Radgoni 100 K. Slavna posojilnica v Mengšu 10 K. Slavna posojilnica v Stari Loki 20 K. Blagorodni gosp. Fran Sakser v New-Yorku zbirko „Glas Naroda“ 400 K. Nime-novan blag dobrotnik v Ljubljani 50 K. Preblagorodni gospod Karol Luckman, ravnatelj „Kranjske industrijske družbe“ itd. na Javorniku 20 K. Prečastni župni urad Janče zbirko 8 K. Slavna posojilnica in hranilnica v Trzinu 50 K. Slavna posojilnica in hranilnica v Križevcih (Štajersko) 20 K. Veleč. g. Ivan Juvan, župnik v Sp. Idriji zbirko 30 K. Veleč. g. Mihael Bogolin, župnik v Poklju 2 K. Veleč. g. Peter Natlačen, kaplan v Topolcih 2 K. Slavna župnija Toplice 35 K 40 h. Slavna posojilnica pri Sv. Benediktu v Sl. Goricih (Štajersko) 10 K. Veleč. g. Andrej Zaman župnik v Šmarjeti zbirko 25 K. Slavna župnija (občina) Bled 20 K. Blagor. gosp. Bratuš v Ljubljani mnogo obleke; blagor. gospice Antonija Sternad, Micka Stanonik in Helena Končar po gosp. Podrekarju mnogo obleke; blag. gosp. graščak Ant. Ulm v Klevčevu 10 K; slavna „Tržiško delavsko kons. društvo“ 10 K; slavna posojilnica v Skočjanu 15 K; slavna župnija Škočijan zbirko 5 K; slavna župnija Prežganje zbirko 12 K; slavna posojilnica v Vitanju (Štajersko) 10 K; preč. župni urad v Mirni Peči 26 K; dva blaga gosp. Hrenovčana za zadnjega pogorelca 3 K; preč. župni urad „Bela Cerkev“ zbirko 15 K; preč. župni urad Kojško (Primorsko) 12 K; Neimenovan blag. gosp. Dobrotnik 4 K; Veleč. gospod vpok. župnik Lor. Kristofč za zadnjega pogorelca 6 K; slavna župnija Sv. Jakob ob Savi zbirko 20 K; Preblagorodni gosp. dr. Ivan Šušteršič, advokat, državni in deželni poslanec v Ljubljani 25 K. — Prisrčno se vsem dobrotnikom zahvaljujoč, uljudno prošim tudi druge gg. dobrotnike, naj se blagovoljno usmilijo naših pogorelcev, kajti troški pri popravljanju so ogromni.

Jos. Pristov,
župnik.

Poslano našemu upravnistvu.

Za pogorelce v Leskovcu, Breg:
G. župnik Franc Jarc, Ljubljana 10 K.

4 dijaki

se sprejmejo pod strogim nadzorstvom
na stanovanje in hrano v Krojaških
ulicah št. 1. III. nadstropje.

1849 3-2

1858 6-2

Mlad
trgovski pomočnik

oziroma poslovodja, zmožen trgo-
govine mešane stroke in popolnega
knjigovodstva, želi premeniti službo.

Več iz prijaznosti upravn. tega lista.

Na hrano in stanovanje

sprejme uradniška rodbina v Ljubljani

dijake
iz dobrih hiš.

Cene zmerne po dogovoru. Natančneje
pove upravnistvo tega lista. 1804 2-2

Po zelo nizki ceni se proda

velika lesena baraka

v Podhomu pri Bledu blizu zgradbe
nove bohinjske železnice. V baraki se je
izvrševala gostilniška obrt in prodaja
mešanega blaga. 1805 4-3

Natančneja pojasnila daje lastnik Anton
Maver, zaloga mengeškega piva v Lescah
pri Bledu.

FR. BRESKVAR

knjigovoznica v Ljubljani

Ribji trg, poleg Francišk. mostu.

priporoča

svojo na novo urejeno tiskanje
trakov za vence, društvene
trakove za zastave itd. in vsa spa-
dajoča knjigovozna dela. Reklamne
table v različnih barvah. Nakloniki
izven Ljubljane lahko dobijo zgo-
tovljeno naročilo za prvi odhajajoči
vlak, ker je tiskanje napisov za 100 %
lažje in ohranjanje za več let od
papirnatih nalepljenih črk in tudi
ne dražje, nadejam se od slav. ob-
činstva, vrtnarjev in trgovcev, ki se
bavijo s predmeti trakov, cenjenega
1887 12-11 naročila.

Cene zmerne, solidna in točna postrežba.

Dijaki

se sprejmejo v zračno in
prostrano stanovanje v Sa-
lendrovih ulicah šte. 6. —

1839 IV. nadstropje. 3-3

Odlikovan
z zlato kolajno in
časno diplomom
v Parizu.

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani
Sv. Petra cesta št. 14

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo
zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Mesarski pomočnik

kateri ima izpričevalo, da se je tri leta učil
in dve leti kot pomočnik služil, se sprejme

takoj. 1848 2-2

Več se poizve pri županstvu na Blokah.

Zahtevajte zastoj

in franko moj veliki, bogato ilustrirani
glavni cenik z nad 100 slikami vseh
vrst nikelnastih, srebrnih in zlatih ur
z znanimi Roskopf, Hahn, Omega,
Schaffhausen, Glashütte kakor tudi vseh
vrst solidnih zlatin in srebrnin po
izvirnih tovarniških cenah.

Nikel. remont. ura K 3-
sist. Roskopf patent ura 4-
sist. „Eclair“ rem. ura 4-
zlat. izvir. Roskopf pat. ura 5-
Goldin rem. ura „Luna“ kolese 7-50
srebr. „Gloria“ 7-00
srebr. „dvojni plašč“ 11-50
„na pero in karab.“ 15 gr. težka 2-50
ruska Tula nikel. rem. ura s sidro z „Luna“ kolese 9-50
ura s kukovico K 8-50, budilka K 2-90, kuhinjska ura K 3-
švarcvaldska ura K 2-.

Za vsako uro žleto pismeno jamstvo!
Nikak riskol! Zamena dovoljena, ali denar nazaj!
Prva tovarna za ure Hans Konrad v Mostu
1077 (Brux) št. 843, Češko. 100-22

Organist

ki je zmožen obenem prevzeti službo

občinskega tajnika

se sprejme v dolenjskih Toplicah.

Ponudbe naj se blagovolijo nasloviti na
župni urad v Toplicah. 1820 3-3

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

912 29

F. HITI

Pred škofijo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

4 dijaki

se sprejmo na stanovanje in hrano
na sv. Jakoba trgu šte. 4. Sobe so vse z
1826 3-3 razgledom na trg.

Iščeta se takoj za vodovodne zemске zgradbe
2 akordna podjetnika

z 30-40 delavci. 1860 3-2

Ponudbe na upravnistvo „Slovenca“.

Naravni dobri

brinjevec

1673 16-5

se dobi pri

L. Šebeniku v Sp. Šiški.

Trorazredna
Cesarja Fr. Jožefa I. mestna višja dekliška šola
v Ljubljani, Gosposke ulice št. 8.

(S pravico javnosti, podeljeno z odlokom vis. c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk z
dné 12. julija 1900, št. 18.588.

Vpisovanje bode dné 16. in 17. septembra od 9. do 12. ure dopoldne v ravna-
teljevi pisarni.

Dne 18. septembra od 8. ure nadalje bode sprejemni izpit za tiste nanovo
vstopivše gojenke, ki še niso dovršile 8. razreda ljudske ali 3. razreda meščanske šole.

Dne 19. septembra se prične deseto šolsko leto s slovesno skupno
službo božjo.

Deklice, ki želé vstopiti v ta zavod, naj se v spremstvu roditeljev in njih namest-
nikov osebno zglase ter izkažejo z izpričevali o svojem dosedanjem šolanju, za sprejem
v I. letnik pa še posebej z rojstvenim listom, da bodo dopolnile 14. leto vsaj do konca
prvega polletja.

Vsaka deklica plača pri vpisovanju 4 K prispevka za učila, za I. letnik pa poleg
tega še 4 K sprejemnine. — Solnina znaša za vsako polletje 10 K.

Obvezni učni predmeti so: veronauk, slovenščina, nemščina, francoščina, zgo-
dovina, zemljepis, matematika, fizika, prirodoznanje, risanje, ročna dela, odgojeslovje (v II. in
III. letn.), gospodinjstvo (v III. letn.), zdravoslovje (v III. letn.) — prostovoljni pa:
lepopisje, petje, telovadba, stenografija.

Zavod ima značaj srednje šole, podpirata ga država in dežela kranjska, na njem
poučujejo večinoma profesorji c. kr. srednjih šol.

Z mestno višjo dekliško šolo sta združena: 1. pedagoški tečaj za tiste absol-
ventinje, ki se hočejo pripravljati za zrelostni izpit na učiteljsko in 2. trgovski tečaj,
namenjen razen absolutinjam tega zavoda tudi drugim deklicam, če so dopolnile vsaj
16 leto in dokažejo v posebnem sprejemnem izpitu dovolj sposobnosti za predavanje
trgovskih nauk. — Vpisovanje za pedagoški tečaj bode dne 16. septembra, za trgovski
tečaj pa od 25. in 27. septembra od 11. do 12. ure.

Vsa natančna pojasnila daje ravnateljstvo.

1800 3—3

V Ljubljani, dné 4. septembra 1905.

Ravnateljstvo cesarja Franca Jožefa I. mestne višje dekliške šole.

Gospodične

katere se želé izobraziti

v šivanju in krojnem risanju

1828 52—2 sprejema

Franja Jesih, Ljubljana, Stari trg 28.

Dobi se tudi

kroj po žilovni meri.

1828 52—2 sprejema

HIŠA

na lepem prostoru pri glavni cesti poleg
farne cerkve, z vpeljano trgovino z meša-
nim blagom na deželi, poldrugo uro odda-
ljena od mesta, kjer se sleherni dan strži
60—80 kron, ob nedeljah in praznikih čez
200 K, posebno pripravna za takega, ki je
bil v Ameriki, se proda vsled rodbinskih
razmer.

Kje pove upravništvo „Slovenca“.

Razprodaja.

1855 4—3

Dne 15. t. m. ob 8. uri zjutraj se bo začelo razprodajati v
Jesenicah na Dolenjskem pol ure od želez. postaje v Brežicah:
24 lepih prašičev, 24 glav krav in volov, konj, veliko ovsa,
pšenice, koruze, ječmena, krompirja, 1000 stotov sena,
ekvipaže, vozove, gospodarsko orodje, sploh vsa premič-
nina kakor tudi najfinejšega belega vina s posodo vred.

Dražba se vrši ob vsakem vremenu in se nadaljuje prihodnji dan.

Pirker in tov.

Knjigarna
Kleinmayr & Bamberg
Ljubljana, Kongresni trg št. 2
priporoča svojo
popolno zalogo
vseh na tukajšnjih in zunanjih učiliščih, posebno na c. kr. I in II. dr-
žavni gimnaziji, c. kr. višji realki in c. kr. moškem in ženskem učiteljsko
tukaj, zasebnih kakor tudi ljudskih in meščanskih šolah uvedenih
šolskih knjig
v najnovejših izdajah, v mehkih in trpežnih šolskih
vezavah, po najnižjih cenah. 1852 10—3
Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastoj.
Ljubljanski šolski koledar 2 vinarja.

OZNANILO.

Na c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani se prične
šolsko leto za oddelke: šola za obdelovanje lesa, šola za umetno
vezenje in čipkarstvo, javna risarska šola za mojstre in pomoč-
nike, javna risarska šola za dame

dné 19. septembra

Nanovo vstopajoči učenci in učenke se morajo v spremstvu starišev ali njih na-
mestnikov zglasiti v ravnateljevi pisarni (Stari trg 34, Zatiški dvorec)

dné 16. ali 17. septembra

dopoldne od 9.—12. ure ali popoldne od 3.—5. ure.

Zimski kurzi za stavbne obrtnike (zidarje, tesarje in kamnoseke) se
otvorijo dné 3. novembra. Vpisovanje se vrši zadnje 14 dni pred pričetkom kurza. Vsak
kurz traja dva zimska semestra. Namen tem oddelkom je, pripravljati obiskovalce za
zakonito predpisani mojstrski izpit v navedenih stavbnih strokah.

Šola za obdelovanje lesa ima **dveletni pripravljalni tečaj** za dečke, sto-
ječe še v ljudsko-šolski obveznosti. Tečaj pripravlja za vstop v strokovne oddelke
(mizarstvo, strugarstvo, rezbarstvo, kiparstvo in pletarstvo) ali pa za vstop v katerikoli
obrtni; v tem slučaju nadomešča spodnje razrede nižje realke.

Sprejemni pogoji I. na šoli za obdelovanje lesa:

A. V pripravljalni tečaj: I. letnik: Dovršena ljudska šola in starost 12 let, (do
31. decembra 1905). II. letnik: Znanje učne stvarine iz I. letnika in starost 13 let (do
31. decembra 1905).

B. V strokovne oddelke: Dovršeni pripravljalni tečaj ali meščanska šola ali pa tri
razredi srednje šole (neugodni redi iz latinščine in grščine se ne upoštevajo); starost
14 let (do 31. dec. 1905).

C. V pletarski oddelki: Dovršena ljudska šola in starost 14 let.
II. na šoli za umetno vezenje in čipkarstvo: Dovršena ljudska šola in
starost 14 let, izjemoma že 12 let (do 31. decembra 1905).

III. na obeh javnih risarskih šolah se sprejemajo učenci in učenke celo
šolsko leto, kolikor to dopuščajo prostori.

IV. V zimskih kurzi za stavbne obrtnike se sprejemajo obiskovalci,
ki imajo učni list dotične stavbne obrti in so stari najmanj 17 let.

V Ljubljani, dné 3. septembra 1905.

1736 3—3

C. kr. ravnateljstvo.

Stalno se dá takoj v najem

hiša

blizu župne cerkve, v kateri se nahaja
dobro vpeljana trgovina z mešanim
blagom. Prometa na leto približno 30.000 K,
lahko pa tudi še več. Pod ugodnimi pogoji
se hiša tudi proda.

1862 3—2

Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

2 UČENCA

močna in zdrava z dobro vzgojo
sprejme 1766 4

tovarna kanditov in sladčičarskih

izdelkov.

Jos. Schumi

v Ljubljani Gradšče 9.

Pri neki inženerski vdovi se dobi izvrstno
večkrat se preminjajočo

poldansko hrano

ali tudi večerjo.

Kosilo se lahko ob 12. ali ob 2. uri pripravi.
Tudi se lahko ugodni vsem gg. jedcem in
samostojnim damam po njihovem okusu,
ker je vdova zmožna oskrbovati vse kuhinje
avstro-ogrskih dežel. — Kje? pove iz uljud-
nosti upravništvo tega lista. 1838 3—2

PRIZNANO NAJBOLJŠE OLJNATE BARVE.

NAJFINEJŠE TELEFON 154.
BARVE ZA UMETNIKE
DRA. SCHOENFELDA & KO. V DÜSSELDORFU
FINE OLJNATE BARVE ZA
ŠTUDIJE DRA. SCHOENFELDA & KO. V DÜSSELDORFU
(PUŠICA 20 VIN.) MEČILA,
APARATE, BARVE IN PREDLOGE ZA
ŽGALNO SLIKANJE
VELIKO IZBIRO
LESENIH IZDELKOV
ZA VŽIGANJE IN POSLIKANJE IMATA
BRATA EBERL TOVARNA OLJNATIH BARV,
LAKOV IN FIRNEŽEV
MIKLOŠIČEVA CESTA 6
LJUBLJANA.

SLIKARSKI PAPIR
PLATNO, ČOPIČE
IN VSE DRUGE
POTREBŠČINE

FIRNEŽ LE IZ KRANJSKEGA LANENEGA OLJA.

ČOPIČI. — BRONCE. — KARBOLINEJ. — LIM.

TUZEMSKI IN INOZEMSKI LAKI.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, sredk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanj-
šega dobika. — Promese za vsako žrebanje.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strebelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor
je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnih. 18 150—98